

ET SKRIDT AD GANGEN GAV CARSTEN MOD PÅ FORANDRING

Frygten for løbske omkostninger holdt mælkeproducent Carsten Lindberg tilbage fra at iværksætte forandringer. En aftale med rådgiveren om at tage et skridt ad gangen sænkede celletallet med 100.000 på tre måneder.

"Hvis jeg får at vide, at jeg skal gøre ti nye ting på en gang, går jeg helt i baglås."

Sådan fortæller Carsten Lindberg, som har haft nok at se til, siden han overtog bedriften for fem år siden. Blandt andet tilkøb af endnu en besætning, så bedriften nu omfatter 330 køer. Han har haft stor fokus på at holde omkostningerne nede, og celletallet, som lå på 280.000, var ikke området, hvor Carsten Lindberg valgte at lægge energien.

"Jeg vidste godt, at der var noget ved malkningen, der ikke var helt godt, men jeg tillagde det ikke særlig stor værdi. For mig var det bare vigtigt, at malkningen gik hurtigt. Og jeg tænkte, at hvis vi skulle nå ned under 200.000 i celletal, skulle der så radikale ændringer til, at det ville æde kvalitets-til-lægget op," forklarer han.

Så selvom Carstens kvalitetsrådgiver prikkede til ham, tog det ham lang tid at overbevise Carsten om, at nye tiltag ville være en god investering.

"Jeg har før oplevet at sætte gang i noget uden at det gav noget. Hvis jeg skal ændre noget, skal det være med små skridt, så jeg ikke risikerer en masse omkostninger, der ikke giver værdi," fortæller han. Derfor blev Carsten og hans kvalitetsrådgiver enige om at tage fat på celletallet et skridt ad gangen.

Pattedyp gav drastisk fald i celletal på tre dage

Og derfra gik det stærkt. Første skridt var at gå over til pattedyp af alle køerne og helt væk fra spray. Før dyppede Carsten og hans medarbejdere kun nykælverne og sprayede de øvrige.

"Jeg snakkede med medarbejderne om det, og de var noget forbeholdne. Men vi blev enige om at prøve det af," fortæller Carsten. Efter 3-4 dage var celletallet faldet med 70.000.

"Jeg havde ikke forestillet mig så drastisk en effekt. Jeg var også bekymret for tidsforbruget, som dog allerede efter en uge var det samme, og medarbejderne blev topmotiverede, da de kunne se resultatet," forklarer Carsten.

Bedre plads i karrusellen

Næste skridt var karrusellen. Mange af køerne havde trykninger på bagparten, og den ene malker brugte næsten al sin tid på at drive køerne ind i karrusellen.

"Jeg vidste godt, at det skyldtes karrusellen, men troede det ville være dyrt og uoverskueligt at lave det om. Jeg troede heller ikke, det havde den store betydning for celletallet," forklarer han. Carsten og hans kvalitetsrådgiver blev dog enige om, at få udvidet indgangen til karrusellen og rykke dens yderrør hele vejen rundt, så båsene blev udvidet med 20 cm – det hele til en pris af omkring 15-20.000 kr. Også her kom resultatet hurtigt: Nu faldt celletallet med 30.000.

"Køerne fandt hurtigt ud af, at det var rarere at blive malket, når der var bedre plads. Der kom meget mere ro på malkningen, de skider mindre, hvilket også kræver mindre rengøring," fortæller han og ville ønske, at han var startet på dyp og udvidelse noget før.

Skulle være startet noget før

"Vi lå på 280.000 i celletal, da vi gik i gang i september og lå under 200.000 i november," fortæller Carsten, som efterfølgende også har fået sat større fokus på hygiejnen omkring malkningen. Celletallet giver nu i kvalitetstillæg 100.000 kr. mere om året. Udvidelsen af karrusellen reducerede hver malkning med 20 minutter. Og med tre malkninger og to mand betyder det to timer sparet om dagen.

Carsten er meget glad for aftalen om et skridt ad gangen.

"Når man ser så stor effekt af mindre tiltag, så motiverer det jo helt vildt til at gå videre. Jeg har fundet ud af, at jeg skal være bedre til at lytte til folk, der ved noget. Selvfølgelig skal man være kritisk, men man skal også gøre det rigtige og huske ikke at stille sig på bagbenene," slutter han.

**Afskallet havre
viser gode takter
som foderfedt**

SIDE 2

**Tørsyre er velegnet
til stabilisering af
fuldfoder**

SIDE 3

**International
mastitiskonference
i Danmark**

SIDE 3

'Kvier – tilvækst og størrelse' er et nyt værktøj i DMS

Hold styr på kvierens tilvækst i DMS, så du er sikker på at opnå deres fulde ydelsespotentiale.

Nu er første del af et nyt værktøj, med fokus på kviers tilvækst og størrelse, tilgængeligt i DMS Dyreregistrering. Værktøjet finder du under Analyse og Lister > Analyseudskrifter.

Når kvierne vejes og måles flere gange i løbet af opdrætsperioden, er det en måde at sikre, at kvierne med det største potentiale for mælkeproduktion kommer til at indgå i produktionen. Kom godt i gang med at bruge værktøjet ved at se filmen med vejledning (boks sidst i artiklen).

Fordoblet fødselsvægt på dag 56

I denne første del af værktøjet er der fokus på daglig tilvækst fra fødsel til 56 dage, som er et vigtigt nøgletal. Der beregnes, hvor stor en andel af kvierne, der har fordoblet deres fødselsvægt ved 56 dage. De registrerede vejninger på kvier i aldersgruppen 42 til 84 dage vises og er baggrunden for beregning af 56-dages vægten. Det er i dag kun et fåtal af landmænd, som registrerer vejninger, men dette kan gøres under Dagligt overblik, Vægt/højde.

Hold styr på kvierens ydeevne

Produktion af kælvekvier udgør en stor andel af de samlede omkostninger i mælkeproduktionen. Tiden fra fødsel til 1. kælvnings er én lang periode med omkostninger, der er forbundet med at opdrætte kvien til en holdbar og højtydende ko. Da mange køer højst gennemfører tre laktationer, bruger disse dyr næsten halvdelen af deres liv som voksende ikke-produktive kvier. Derfor fortjener produktionen af kælvekvier omhyggelig opmærksomhed.

Registrering af kvierens vækst er en af de vigtigste metoder til at måle kvierens ydeevne. Ved at holde styr på kvierens tilvækst, kan der holdes styr på, om opdrætsomkostningerne er på niveau med de resultater, der opnås, og man kan sikre, at den fremtidige produktion ikke sættes over styr på grund af dårligt management eller for ringe sundhed og ernæring. Stort set alle sunde og velvoksende kvier bør fordoble deres fødselsvægt ved 56 dage efter fødsel. Det er den tidligste parameter for, om tilvæksten og sundheden er i orden. Derfor anbefales det at veje kvierne ved fødsel og dernæst omkring de 56 dage efter fødsel, som de første 2 vejninger.

Kvier med størst potentiale skal indgå i mælkeproduktionen

I en del besætninger er kvie-management ikke kritisk, men variationsbredden mellem besætninger er stor. Hvis næringsstoffordelingen eller sundhedsniveauet ikke er tilfredsstillende, kan det betyde, at kvierne kælver meget ældre end 24 måneder eller er alt for små ved kælvnings og har for lav livstidsydelse sammenlignet med de kvier, der er fodret korrekt og har et højt sundhedsniveau. Sunde, produktive 1. kalvskøer er resultatet af godt management, der begynder, før kalven er født og fortsætter, indtil kvien har kælvet og har klaret overgangen til hendes 1. laktation.

Det nye værktøj udvides efterhånden med visning af vejninger fra de ældre kvier.

/SØS ANCKER, HENRIK MARTINUSSEN OG LARS ARNE HJORT NIELSEN, SEGES

Scan QR-koden og se filmen, der viser, hvordan du bruger det nye værktøj. Eller find den på www.vimeo.com/325488447

Afskallet havre viser gode takter som foderfedt i den økologiske ration

Analyseresultater viser forbedret foderværdi af afskallet havre, sammenlignet med hel havre. Nu afprøves det, hvordan køerne responderer, når hel havre udsiftes med afskallet.

Det kan være dyrt og uøkonomisk at opfylde den økologiske koes behov for fedt og protein. Ikke mindst fordi fedtforsyningen bl.a. opfyldes via importerede økologiske sojabønner og soja-/rapskager. Derfor kunne det være interessant at øge selvforsyningen af fedt. Det er baggrunden for, at SEGES i samarbejde med AU Foulum, er i gang med at undersøge mulighederne for at forbedre køernes forsyning med foderfedt fra andre kilder og helst uden at kompromittere proteinforsyningen.

Danskavlede fedtkilder analyseres

Vi har derfor indsamlet og analyseret potentielle danskavlede fedtkilder for at finde de mest interessante fodermidler. I alt er 21 partier af kraftfoder blevet analyseret. Hovedparten har været

rapsprodukter og havreprodukter. Data er ved at blive gennemgået, og resultaterne vil blive publiceret på landbrugsinfo.dk indenfor de næste par måneder. Tidligere analyser har vist, at afskallet havre kunne være en interessant måde at hæve fedtforsyningen på. Det understøttes af vores laboratorieanalyser, som viser, at afskallet havre opnår en større mængde energi, protein og fedt pr. kg TS sammenlignet med hel havre.

Køer afprøver afskallet havre

En ting er, hvad laboratorieanalyser viser. En anden ting er, hvordan køerne responderer. Derfor kører vi i øjeblikket en afprøvning i en besætning for at undersøge afskallet havres effekt på køernes produktion. Tabellen viser næringsstofanalyserne af hel og afskallet havre fra den besætning, der deltager i afprøvningen. Analysesultaterne viser en klar forbedret foderværdi for afskallet havre

sammenlignet med hel havre, så det er interessant, om effekten også afspejler sig i produktionen. Afprøvningen er ikke afsluttet endnu, men forventes afsluttet inden udbinding.

Ud over produktionsresultaterne vil der også blive lavet økonomiske beregninger for at se, om der er økonomi i afskallet havre. Bl.a. skal der tages højde for udgiften til selve afskalningsprocessen samt et tab på omkring 20 % af udbyttet, når man fjerner skallerne.

De endelige resultater for afprøvningen vil blive offentliggjort på landbrugsinfo.dk i løbet af 2019.

/MARTIN ØVLI KRISTENSEN, SEGES

Analysesultater af hel og afskallet havre, som viser en klar forbedret foderværdi af afskallet havre.

	Hel havre	Afskallet havre
Tørstof, %	88,8	88,5
Aske, g/kg TS	25	20
Råprotein, g/kg TS	125	162
Råfedt, g/kg TS	70	94
Stivelse, g/kg TS	523	635
Træstof, g/kg TS	139	49
Org. stof fordøjelighed, % af OS	63,3	85,8

Tørsyre er velegnet til stabilisering af fuldfoder

Hvis foderet tager varme til sommer, bør du overveje tørsyre til stabilisering. Det er billigere og mere sikkert at arbejde med end organiske syrer.

I sommerhalvåret opstår der i mange malkekvægsbesætninger behov for stabilisering af fuldfoder i kortere eller længere perioder. Enhver opvarmning af foder, som sker efter udfodring, betragtes som et alvorligt fodringsproblem, og det anbefales, at man i alle besætninger løbende vurderer både foderet i foderstrengen og restfoderet for selvopvarmning. Friskt udfodrede foderblandinger kan være let opvarmede som følge af friktion i foderblanderen, og dette er ikke et problem, så længe foderet ikke tager yderligere varme i foderstrengen.

SEGES undersøgte i sommeren 2018 forskellige produkter til stabilisering af fuldfoder. Ved undersøgelse af aerob stabilitet og mikrobiologi i fuldfoder blev følgende behandlinger sammenlignet: Propionsyre (3 liter/tons), eksperimentel dosering af natriumbenzoat (1 kg/ton) samt Salvana TMR (1 kg/ton) og FreshFOSS (1 kg/ton). Den største effekt blev fundet ved behandling med FreshFOSS. Effekten af natriumbenzoat adskilte sig ikke positivt fra andre behandlinger. Det er ikke tilladt at anvende

natriumbenzoat i fuldfoder, og undersøgelsen tyder ikke på, at natriumbenzoat er billigere at bruge end tørsyreprodukter.

Tørsyre kræver ikke HACCP-registrering

Undersøgelsen viste, at kvægbrugere bør overveje at vælge tørsyreprodukter frem for organiske syrer, som fx propionsyre til stabilisering af fuldfoder til malkende køer i sommerhalvåret. Tørsyreprodukter er enklere at håndtere og medfører mindre risiko for ætsningsskader og indånding af syredampe. Derudover er de billigere at bruge end organiske syrer. Anvendelse af tørsyreprodukterne kræver ikke HACCP-registrering. Undersøgelsen viser, at en simpel test, hvor man mærker efter, om foderet tager varme i foderstrengen dagen efter udfodring, er en god metode til at vurdere behovet for tilsætning af stabiliserende additiv til fuldfoder.

Vær opmærksom på, at tørsyreprodukter oftest indeholder calciumkilder. Hvis man anvender lav calciumtildeling som led i forebyggelse af mælke-

Tørsyreprodukter stabiliserer foderet glimrende og medfører mindre risiko for ætsningsskader og indånding af syredampe. Foto: SEGES

feber, skal man være opmærksom på bidraget fra eventuelle tørsyreprodukter i goldkofoderet.

Læs mere i artiklen *Stabilisering af fuldfoder* på www.landbrugsinfo.dk/merekvaegnyt

/NIELS BASTIAN KRISTENSEN, SEGES

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevarerministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

14-16 MAY | COPENHAGEN | DENMARK

International mastitiskonference i Danmark

Få den nyeste viden om mastitis serveret af verdens ledende eksperter og forskere på området, når IDF inviterer til konference i København.

I dagene 14.-16. maj vil det strømme til landet med folk fra hele verden, der interesserer sig for mælkeproduktion og i særdeleshed yverbetændelse. Her afholder organisationen The International Dairy Federation* (IDF) nemlig mastitiskonference, hvor ledende forskere og eksperter på området vil belyse mastitis fra alle tænkelige vinkler. SEGES er vært ved konferencen, hvor målgruppen er mælkeproducenter, forskere, rådgivere og folk i mejerisektoren.

Enestående chance

Ifølge formand for organisationskomiteen Jaap Boes, SEGES er konferencen en enestående chan-

ce for danske mælkeproducenter:

"IDF-konferencen afholdes kun hvert 5. år og tiltrækker folk fra hele verden. Og i år, hvor den afholdes i Danmark, kan jeg kun anbefale, at man griber chancen og deltager," lyder det fra Jaap Boes, som tilføjer:

"Det er en meget spændende mulighed for at blive opdateret på den nyeste internationale viden om yversundhed og til at høre om, hvordan man arbejder med det i andre lande," forklarer han.

"Endelig skal man ikke undervurdere den inspiration, der ligger i at møde landmænd og andre med interesse for yversundhed fra hele verden," lyder det fra Jaap Boes.

Læs mere og tilmeld dig på www.idfmastitis2019.com

Bred palette af emner

Blandt emnerne, man kan blive klogere på, peger Jaap Boes på diagnostik, den tekniske del omkring malkning og management af køer med mastitis. Konferencens første dag er et såkaldt pre-seminar, hvor man har mulighed for at deltage i forskellige kurser med begrænset deltagerantal.

Prisen for at deltage alle dage er 4.470 kr.

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

*The International Dairy Federation (IDF) repræsenterer den globale mejerisektor og har til formål at sikre høj mælke kvalitet samt sikre og bæredygtige mejeriprodukter via den bedst mulige videnskabelige ekspertise.

Lavere kalvedødelighed for kødkvægskrydsninger bliver en del af avlsmålet i 2019

Evnen til overlevelse handler ikke kun om godt management, men ligger også i generne. Derfor bliver ungdyroverlevelse en del af avlsmålet for kødkvægskrydsninger i 2019.

Lav kalvedødelighed er selvfølgelig i høj grad et spørgsmål om godt management. Men faktisk kan det også lade sig gøre at avle for det. Det har konsulent Ruth Bønløkke, SEGES konkluderet efter en omfattende analyse af data fra Kvægdata-basen.

"Det, vi kan konstatere, er, at der er meget stor forskel på tyrenes arveanlæg for overlevelse," forklarer hun.

"Nogle tyre har anlæg for 5 pct. højere overlevelse end gennemsnittet, mens andre har anlæg for 5 pct. lavere. Der er altså potentiale for virkelig at rykke noget via avlen," lyder det fra Ruth Bønløkke.

"Nogle tyre har anlæg for 5 pct. højere overlevelse end gennemsnittet, mens andre har anlæg for 5 pct. lavere. Der er altså potentiale for virkelig at rykke noget via avlen."

Hun forklarer, at kalvene fra tyrene med 5 pct. højere overlevelse har mindre lungebetændelse og mindre diarré og er dermed mere levedygtige. "Det giver ikke bare stor værdi for mælke- og slagtekalveproducenten, men øger også dyrevelfærd," konstaterer hun.

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

X-indekset

Avlsværdital for kødkvægstyrene til krydsningsbrug bliver i daglig tale kaldt X-indekset. I X-indekset indgår på nuværende tidspunkt avlsværdital for fødsels- og slagteegenskaber, men også snart ungdyroverlevelse. Det gør det muligt at udvælge de tyre, som giver de letteste kælvninger, flest levendefødte kalve, lavere dødelighed, størst tilvækst og bedst slagteform. Alle avlsværditalene er sammenlignelige på tværs af racer, hvilket betyder, at man altid er sikret at bruge den bedste tyr uanset race.

Find X-indekset på LandbrugsInfo.dk > Kvæg > Avl > Avlsværdital for malkekvæg > Hitliste med x-indekser.

Patrick Rysholt
Foto: SEGES

SEGES Akademi

Bliv Patricks kollega i SEGES Akademis advisory board

SEGES Akademis advisory board har kørt i 4 succesfulde år og søger nu nye medlemmer. De skal give sparring på, hvordan landmænd kan tiltrække, udvikle og fastholde kvalificerede medarbejdere. Med den viden vil SEGES Akademi arbejde på at gøre landbruget til fremtidens bedste arbejdsplads.

Vil du være Patrick Rysholts kollega i advisory boardet? Så læs mere om det og bliv klogere på, hvordan du ansøger på seges.dk/advisory-board.

/SANNIE RASCH ANDERSEN, SEGES

MASSER AF INFORMATION PÅ ENGELSK

SEGES tilbyder både gratis film og digitale kurser på engelsk. På den måde kan udenlandske medarbejdere blive fagligt opdateret.

En stadig større del af arbejdsstyrken på danske kvægbedrifter har ikke dansk som modersmål. Det er baggrunden for, at SEGES har en efterhånden væsentlig mængde informationsmateriale på engelsk – lige til at hente eller se gratis på landbrugsinfo.dk eller filmkanalen www.seges.tv

Film

Hvis man på seges.tv først vælger fanen 'Kvæg' og derefter menupunktet 'English', vælter det frem med små faglige film med engelske undertekster. Særligt emnet malkning er godt afdækket med adskillige film, men også emner som arbejdssikkerhed, hygiejne i kælvningsboksen og håndtering af dyr findes der gode, korte film om – lige til at se i en frokostpause eller som 'lektier'.

Gratis digitale kurser

På siden www.landbrugsinfo.dk/courses kan du finde følgende engelsksprogede, digitale kurser:

- Collustrum allocation and milk feeding
- Hygiene in the calf pen
- Spot the sick calf
- Planning and management of calf care
- Learn more about the lists in DMS

Her finder du også en engelsksproget version af den 'test', der viser, hvilken motivations-type den enkelte medarbejder er, og hvordan man dermed lettest skaber en motiverende arbejdsdag for den enkelte. Hvis du vil se kurserne på dansk, finder du dem på www.landbrugsinfo.dk/digitalekurser

Pjecer til nye malkere

Vær også opmærksom på, at du via siden www.maelke kvalitet.dk kan bestille pjecen 'Milking and hygiene' til brug ved oplæring af nye malkere, der foretrækker skriftligt materiale.

Mere på vej

Der arbejdes netop nu på at få endnu mere engelsksproget materiale ud til medarbejderne på danske kvægbrug. Blandt andet er der engelske versioner af de digitale kurser om mælkekvalitet og kælvningsmanagement på vej. Men rammer vi mon plet med det engelske materiale, vi sender ud? Hvis du har konkrete ønsker, ris eller ros hører vi gerne fra dig. Skriv til Kirsten Foss Marstal på kfm@seges.dk eller Lone Sylvest Søgaard lss@seges.dk

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES